

V V I A

Vlaams-Nederlands tijdschrift "*Erfgoed van Industrie en Techniek*" in nieuw jasje.

Persontmoeting

- Amsterdam, De Brakke Grond, 28.06.2011
- Brussel, La Fonderie, 29.06.2011

Na tien jaargangen vernieuwt en verjongt het toonaangevende Vlaams-Nederlandse tijdschrift 'Erfgoed van Industrie en Techniek'. Een geschikt ogenblik om terug en vooruit te kijken op de Vlaams-Nederlandse samenwerking bij behoud van het industrieel en technisch erfgoed.

De Vlaams-Nederlandse samenwerking op het vlak van de industriële archeologie heeft een lange geschiedenis. In 1981 werden in Houthalen de eerste Vlaams-Nederlandse Ontmoetingsdagen voor Industriële Archeologie georganiseerd, en nadien kwamen tal van intense contacten tot stand tussen organisaties en vrijwilligers.

Aan het einde van vorige eeuw werden de eerste gesprekken opgestart over een samengaan van de Vlaamse en Nederlandse tijdschriften over industrieel en technisch erfgoed. Die leidden begin 2000 tot het verschijnen van het gezamenlijke *Vlaams-Nederlandse tijdschrift Erfgoed van Industrie en Techniek*. Daarmee was dit het eerste grensoverschrijdend erfgoedtijdschrift dat het hele Nederlandse taalgebied bestreek en nog steeds bestrijkt.

Het tijdschrift wordt uitgegeven door een stichting naar Nederlands recht, de Stichting Erfgoed waarvan het bestuur paritair samengesteld is uit Nederlanders en Vlamingen. Ook de redactie van het tijdschrift is evenwichtig uit Vlamingen en Nederlanders samengesteld.

Het tijdschrift verscheen sedert 2000 vier maal per jaar, en publiceerde in de loop van zijn bestaan reeds een aantal belangrijke themanummers (recent o.m. over herbestemming van industriële gebouwen, industriële en technische musea, industrieel erfgoed in Noord-Frankrijk, het erfgoed van de vlasvezelbereiding, en recent zelfs over nucleair erfgoed...). Het groeide aldus uit tot het toonaangevende tijdschrift voor de geschiedenis en het erfgoed van nijverheid en techniek in het Nederlandse taalgebied.

Dit is het resultaat van de intense samenwerking en de inzet van talloze particuliere vrijwilligers en verenigingen in Noord en Zuid. Opmerkelijk is ook dat de uitgave van het tijdschrift volledig gedragen wordt door auto-financiering, zonder enige vorm van subsidie. Ook daarmee is *'Erfgoed van Industrie en Techniek'* een uitzondering en een voorbeeld in erfgoedland !

Na tien jaar samenwerking werd het tijd om te vernieuwen.

De vormgeving en het formaat werden grondig aangepast, en voortaan verschijnt het tijdschrift in full color. Redactioneel wordt gestreefd naar een evenwicht van artikels handelend over Vlaanderen, Nederland en andere landen. Jaarlijks zal voortaan één themanummer verschijnen, in 2011 gewijd aan het erfgoed van mouten, brouwen en distilleren. In 2012 komt er een themanummer over Catalonië.

Intussen lag de Vlaams-Nederlandse samenwerking inzake studie, behoud en ontsluiting van industrieel en technisch erfgoed ook aan de basis van tal van andere projecten.

Samen met de Catalaanse vereniging voor industriële archeologie (AMCTAIC, Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya) stonden de Stichting Erfgoed en de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie aan de wieg van de Europese Federatie van Verenigingen voor Industrieel en Technisch Erfgoed (E-FAITH, die in oktober e.k. haar 5de Europese bijeenkomst in Tilburg houdt).

Het vernieuwde tijdschrift

Het tijdschrift komt voort uit het *Tijdschrift voor Industriële Archeologie in Nederland* (opgericht in 1981), *Histechnicon* (van de vereniging Histechnica; dit blad kwam in 1988 voort uit *H-Nieuws*, gestart in 1975).

In 2000 werd het Nederlandse tijdschrift samengevoegd met *Industrieel Erfgoed in Vlaanderen* van de in 1978 opgerichte Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie, onder de naam *Erfgoed van Industrie en Techniek. Vlaams-Nederlands tijdschrift*.

Met de nieuwe vormgeving en opzet werd ook de naam van het tijdschrift aangepast.

Het gaat vanaf nu verder als

ERFGOED van Industrie en Techniek. Vlaams-Nederlands tijdschrift voor Industriecultuur.

In zijn nieuwe vorm verschijnt het tijdschrift in een opvallend vierkant formaat (22x22cm) en voortaan ook in full-color.

Het eerste nummer in deze nieuwe vormgeving bevat volgende bijdragen:

- Editoriaal
- Marc BUSIO: *Het Emmasingelcomplex van Philips in Eindhoven*
Vorig jaar betekende het gereedkomen van de restauratie van de Eindhovense Lichttoren tevens de voltooiing van de herbesteding van het voormalige fabriekscomplex Emmasingel van Philips. Het was een eeuw geleden de eerste grootschalige uitbreidingslocatie van de succesvolle gloeilampenproducent. Omdat inmiddels ook deze lichtbron zelf haar langste tijd gehad heeft, wordt in deze bijdrage stil gestaan bij de ontstuitende ontwikkelingen die het bedrijf teweegbracht in de lichtstrad gedurende het eerste kwart van de vorige eeuw.
- Vincent VERBRUGGE: *Tabaksdroogkasten. Getuigen van vier eeuwen tabaksteelt in en rond Wervik*
De 'toebak' heeft aan het grensstadje Wervik in de provincie West-Vlaanderen zijn bekendheid en faam gegeven. Een ast (eest) is een gebouwtje op het erf van de tabaksboer, bestemd voor het drogen en/of nadrogen van de handgeplukte tabak. Honderden tabaksdroogkasten werden in de afgelopen jaren gelokaliseerd en in kaart gebracht, vele zijn intussen al afgebroken. De kleine, soms eerder primitieve maar zo typische bakstenen gebouwtjes hebben hun glorieperiode gekend. Voor het behoud van het erfgoed van andere gewassen of beroepsbezigheden wordt hemel en aarde bewogen. Ook vier eeuwen tabaksteelt in de Wervikse regio verdienen deze aandacht.
- Louis F.J.R. GARTNER: *De tabakseest in Nederland*
Een eerste verkenning van de Nederlandstalige technische literatuur laat al gauw zien dat bij de term 'eest' in eerste instantie gedacht wordt aan een inrichting voor het drogen van mout en pas in een tweede instantie aan een droogplaats of -vloer voor tabak. In deze bijdrage wordt ingegaan op de verschillende soorten eesten die in de Nederlandse tabaksteelt gebruikt werden: de eestvloer, droogtrommels (vanaf de tweede helft van de 19de eeuw), terwijl typische eestgebouwtjes zoals bv in Wervik eerder zeldzaam zijn.
- J.B. VERCAUTEREN: *Gewelfbouw in Catalonië*
Binnen de metseltechnieken die rond de Middellandse Zee bestonden ontwikkelde zich vanaf de vroege oudheid de gewelfbouw uit technisch vernuft, wiskundig inzicht en een efficiënt materiaalgebruik. Voorlopers van het gewelf 'a la catalana' zijn reeds vanaf de 11de eeuw te vinden in de stadspaleizen van Barri Gotic in Barcelona. Vanaf de 19de eeuw ontwikkelde deze bouwtechniek zich o.m. bij de bouw van textiel fabrieken (o.m. in de Can Battló in de Sants-wijk van Barcelona, 1868-1869). In het artikel wordt ingegaan op de werken van vroege moderne pioniers zoals Rafael Guastavino Moreno (1842-1908), Lluís Muncunill i Parellada (1868-1931) en - uiteraard - Antoni Placid Gaudí i Cornet (1852-1931) met o.m. de Sagrada Família en de crypte van de Colonia Güell.

- Cécile ROUSSELOT: *De watertorens van Brussel. Een analyse en voorstellen voor een herbestemming.*
Het unieke erfgoed van de watertorens heeft in België tot dusver weinig belangstelling opgewekt. Waar in Nederland de Nederlandse Watertoren Stichting bestaat die informatie verspreidt en onderzoek bevordert, is er in België weinig aandacht voor de geleidelijke verdwijning van de watertorens in het landschap. Dit fenomeen bestaat ook in Brussel: twee derde van de eens bestaande 24 watertorens is al gesloopt. Deze bijdrage geeft een overzicht van de ontwikkeling van de Brusselse watertorens, wat er nog rest, en wat er mogelijk kan.
- Boekbesprekingen

Het tijdschrift wordt uitgegeven door de Stichting Erfgoed waarin de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie een partner is.

Abonnementen :

- in Nederland : 21 euro/jaar (14 euro voor studenten)
- In Vlaanderen is een abonnement op het tijdschrift onderdeel van het lidmaatschap van de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie vzw.
Lid-abonnees betalen 25 euro (20 euro voor studenten, werklozen en gepensioneerden; min. 50 euro voor openbare besturen, bibliotheken en bedrijven)

Losse nummers :

- gewone nummers : 7,50 euro
 - dubbelnummers : 15 euro
- (incl. portokosten)

Contactgegevens :

- voor Nederland: c/o C.H. van Eldik, Brilduikerdreef 12, 2623 NT Delft, cor@eldik.nl
- voor Vlaanderen: Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie, Postbus 30, Postkantoor Stationswijk, 9000 Gent, vvia@vvia.be, fax 056.244173

Oudere nummers zijn nog in beperkte mate beschikbaar